Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет ветеринарної медицини
Кафедра епізоотології та мікробіології

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» (освітня програма «Ветеринарна медицина»)

Харків 2023

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра епізоотології та мікробіології

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» (освітня програма «Ветеринарна медицина»)

Затверджено
рішенням Науково-методичної комісії факультету ветеринарної медицини Протокол №1
від 03.10.2023 р.

Харків 2023

УДК 619:616.98:616.9:616–036.22

Схвалено на засіданні кафедри епізоотології та мікробіології

Протокол №3 від 01.10.2023 р.

Рецензенти:
О.В. Нікіфорова., доцент кафедри фармакології та паразитології
Державного біотехнологічного університету, кандидат ветеринарних наук
М.М. Кущ, професор кафедри нормальної та патологічної морфології
Державного біотехнологічного університету, доктор ветеринарних наук.

Методичні вказівки до курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» (освітня програма «Ветеринарна медицина») / укладачі: Р.В. Северин, А.М. Гонтарь, М.М. Савенко, І.М. Іванченко, Г.М. Штагер.; ДБТУ. – Харків : , 2023. – 25 с.

Методичні вказівки розроблені на основі державних стандартів України, Вказівки надають загальну інформацію щодо оформлення курсової роботи. Видання призначено здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» (освітня програма «Ветеринарна медицина») Методичні вказівки можуть бути корисними для здобувачів інших спеціальностей.

УДК 619:616.98:616.9:616–036.22

Відповідальна за випуск: **Северин Р.В.**, канд. вет. наук, доцент

© Р.В. Северин,
А.М. Гонтарь,
М.М. Савенко,
І.М. Іванченко,
Г.М. Штагер.
© ДБТУ, 2023

ВСТУП

У роботі лікаря ветеринарної медицини особливої уваги потребує профілактика та боротьба з інфекційними хворобами, які відзначаються значним поширенням, високим рівнем захворюваності, загибелі тварин та тривалим порушенням виробничої діяльності господарств. Крім цього, ряд інфекційних хвороб передаються від тварини людині, що несе велику загрозу її життю та здоров'ю.

Внаслідок виникнення інфекційної хвороби господарство може зазнати значних економічних збитків, які складаються із загибелі тварин, зниження їх продуктивності, значними витратами коштів на ліквідацію інфекції та проведення профілактичних заходів. При цьому якість ветеринарного обслуговування тваринництва залежить від рівня спеціальних знань лікарів ветеринарної медицини, їх організаційних навичок та вміння використовувати ці знання в конкретних умовах господарства, в конкретній епізоотичній ситуації.

Вдосконалення професійної підготовки студентів, набуття ними практичних навичок може здійснюватись шляхом підвищення ролі самостійного навчання. Курсова робота з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» є формою самостійної роботи студентів, виконується на завершальному етапі підготовки лікарів ветеринарної медицини та допомагає у набутті навичок правильно орієнтуватися в конкретних ситуаціях, об'єктивно оцінювати і аналізувати епізоотичне становище, проводити самостійно епізоотологічне обстеження господарства, правильно вирішувати практичні завдання, які ґрунтуються на спеціальних знаннях, що сприяє закріпленню знань із загальної та спеціальної епізоотології, дає можливість оцінити знання і здібності майбутнього фахівця у вирішенні організаційних питань боротьби з інфекційними хворобами.

Виконуючи курсову роботу студенти здобувають вміння та практичні навички для проведенні епізоотологічного аналізу матеріалів досліджень, правильного користування спеціальною літературою, довідниками. У студентів виробляється здатність критично мислити з конкретних питань ветеринарної медицини, узагальнювати і на основі ґрунтовних висновків давати рекомендації виробництву.

Матеріал для написання курсової роботи студенти збирають під час проходження виробничої практики. При цьому використовуються наступні методи досліджень: епізоотологічні, клінічні, патолого-анатомічні, алергічні, серологічні,

бактеріологічні, вірусологічні, токсикологічні, біохімічні та інші методи з урахуванням відповідної тематики роботи.

ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу необхідно писати власноручно, охайно, у вигляді друкарського тексту в одному екземплярі на папері (А4) розміром 297×210 мм. При написанні тексту необхідно залишати наступні відступи: **ліворуч 30 мм, праворуч 15 мм, зверху та знизу 20 мм. Абзацний відступ 1,25 см. Текст розміщують на одному боці друкарського паперу формату А4 (297 × 210 мм) із застосуванням текстового редактора Word. Шрифт «Times New Roman», розмір – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5. Заголовки відокремлюються від тексту зверху і знизу одним інтервалом. Краї тексту вирівнюються по ширині.**

Загальний обсяг курсової роботи без списку використаної літератури і додатків, повинен складати **25-30** сторінок друкованого тексту. Нумерація сторінок починається з титульного листа (приклад оформлення – у додатку 1), але проставляється з другої сторінки тексту за порядком **внизу сторінки посередині.**

Помилки при написанні курсової роботи виправляються після рецензування та перевірки викладача.

Курсову роботу студент повинен підписати, поставити дату її написання і здати викладачу для перевірки **за 1 місяць до початку екзаменаційної сесії**. Студент несе відповідальність за своєчасне виконання і здачу роботи та вірогідність наведених у неї даних.

Захист курсових робіт відбувається на засіданні комісії, склад якої, дата та час засідання затверджується завідувачем кафедри. Оцінка роботи залежить від повноти та різнобічності висвітлення теми, сучасності і кількості використаних літературних джерел, грамотності, а також від аргументованості її захисту.

Якщо робота не відповідає методичним вимогам, то викладач повертає її студенту на доопрацювання. Студенти, які не здали курсову роботу у визначений термін, не допускаються до складання заліку або іспиту з дисципліни.

ВИМОГИ ЩОДО ТЕМАТИКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема курсової роботи з дисципліни «Епізоотологія та інфекційні хвороби» визначається студентами самостійно або за допомогою керівника курсової роботи в залежності від наявності інфекційних захворювань за місцем проходження виробничої практики.

Тематика курсових робіт з епізоотології може бути різнобічною. За напрямом і характером використаного матеріалу вона може бути розділена на 3 групи:

1. Аналіз заходів з ліквідації та профілактики конкретної інфекційної хвороби як сільськогосподарських тварин, птиці, хутрових звірів, так і дрібних свійських тварин, а також риб і бджіл у господарстві, районі, місті, області.

2. Аналіз діагностичних методів та оздоровчих заходів у конкретному господарстві, районі, місті, області, де студент перебував на практиці.

3. Робота науково-дослідницького характеру.

Курсові роботи *першої групи* вибираються залежно від наявності інфекційних хвороб за місцем проходження виробничої практики студентом. Курсові роботи з цієї групи виконуються за темами 1-17 (наведені у додатку 2) за наявності у господарстві (у зоні обслуговування дільничної, районної, міської державної лікарень ветеринарної медицини або приватних ветеринарних клінік) інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин, птиці, хутрових звірів, дрібних свійських тварин, риб і бджолосімей (сибірка, туберкульоз, бруцельоз, пастерельоз, лептоспіроз, хламідіоз, хвороба Ауєскі, лістеріоз, бешиха свиней, ензоотичний енцефаломієліт свиней, мит коней, інфекційна анемія коней, вірусний ентерит норок, чума м'ясоїдних, аденовіроз собак, лептоспіроз собак, врусні ентерити собак, респіраторні інфекції собак та котів, дерматомікоз собак, котів та декоратичних гризунів, геморагічна хвороба кролів, міксоматоз кролів, інфекційний гепатит лисиць, аскосфероз бджіл, гнильцеві хвороби бджіл тощо), які мають місце в господарстві, місті, районі, області, де проходив практику студент, в ліквідації яких він брав безпосередню участь.

Курсові роботи *другої групи* за темами 18-21 (наведені у додатку 2) виконуються у тому випадку, коли в господарстві (в зоні обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини або

приватної ветеринарної клініки) не реєструють інфекційних хвороб тварин, птиці, риб або бджіл за місцем проходження виробничої практики студентом. У такому випадку студент або одержує конкретне завдання від викладача кафедри – керівника курсової роботи або проводить детальний аналіз благополучної епізоотичної ситуації відповідного регіону за місцем проходження виробничої практики та аналізує систему заходів загальної та специфічсної профілактики.

Курсові роботи *третьої групи* виконуються у тому випадку, коли студент активно веде науково-дослідницьку роботу на кафедрі та результати досліджень якиїх, можна використовувати під час написання курсової роботи, план виконання якої складає викладач – керівник курсової робот, що веде курс наукових досліджень, або керівник студентського наукового гуртка.

ВИМОГИ ЩОДО ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Орієнтовний зміст курсової роботи

Вступ (в кінці - з метою роботи та завданнями)

2. Огляд літератури
   - 2.1. Висновок з огляду літератури
3. Власні дослідження
   - 3.1. Матеріали і методи досліджень
   - 3.2. Результати власних досліджень
     - 3.2.1. Характеристика місця виконання роботи та досліджень
     - 3.2.2. Епізоотологічний аналіз інфекційного захворювання
     - 3.2.3. Аналіз форм і перебігів інфекцйної хвороби
     - 3.2.4. Особливості діагностики інфекційного захворювання
     - 3.2.5. Аналіз лікувальних заходів та схем
     - 3.2.6. Аналіз виконання загальних та спеціальних заходів з профілактики захворювання

   3. 3.Обговорення результатів власних досліджень

   4. Висновки та пропозиції виробництву

   5. Список використаної літератури

   6. Додатки

Рекомендації з виконання курсової роботи

Вступ (обсяг 1-2 сторінки).

У вступі потрібно висвітлити актуальність теми курсової роботи. Описати розповсюдження інфекційної хвороби і стан боротьби з нею у світі, нашій державі та адміністративному районі, за матеріалами якого написано роботу. Надати дані про санітарне (якщо хвороба належить до групи зооантропонозів), економічне та соціальне значення цієї інфекції. Вступ звкінчити **метою курсової роботи (із назви) та завданнями** (по основних розділах роботи) (обсяг 1- 2 сторінки). Тобто, даний розділ закінчується обгрунтуванням мети та основних завдань, що підлягають вивченню.

2. Огляд літератури (20% від загального обсягу роботи) (6-7 стор)

Пошук літературних джерел та їх вивчення посідають важливе місце в процесі підготовки курсової роботи з епізоотології. В розділі слід подати дані наукових досліджень з проблеми вивчення інфекційної хвороби, а саме: з питань етіології, епізоотології, патогенезу, клінічного прояву інфекції, діагностики, диференціального діагнозу, лікування, заходів спеціальної та загальної профілактики і ліквідації захворювання. Потрібно надати інформацію про те, над якими актуальними питаннями щодо даної інфекції працюють вчені галузі ветеринарної медицини в наш час.

Наприклад: оформлюючи огляд літератури з проблеми туберкульозу, можна описати ефективність алергічного методу діагностики хвороби у тварин, роль атипових мікобактерій в епізоотології туберкульозу. У курсовій роботі з вивчення сказу, буде доцільно розкрити питання епізоотології та специфічної профілактики цієї хвороби на сучасному етапі.

Розділ будується за принципом поступового звуження діапазону питань, що розглядаються від загальних до конкретних, та повинен бути поданим у формі злагодженої розповіді.

Для написання огляду літератури потрібно використати найновішу інформацію, опубліковану переважно за останні 10-15 років у наукових і науково-практичних виданнях України та інших країн **(окрім країни - агресора),** збірниках наукових праць ЗВО та науково-дослідних установ, реферативних журналах, електронних

фахових ресурсах, тощо. Також можна використовувати офіційні нормативні ветеринарні документи (інструкції, рекомендації, положення, затверджені відповідними державними установами України).

При написанні огляду літератури за текстом необхідно робити посилання на джерела отриманої інформації. За сучасними вимогами, це необхідно робити шляхом написання у квадратних дужках номера літературного джерела, за яким воно розміщене у списку літератури. Наприклад: «Основною причиною неспецифічних реакцій на туберкулін у великої рогатої худоби є сенсибілізація атиповими мікобактеріями [8]». «За даними В. О. Головка та ін. [11] у більшості тварин, сенсибілізованих атиповими мікобактеріями, внутрішньошкірні алергічні реакції на туберкулін зникають через 1-2 місяці».

Усі джерела літератури, на які зроблено посилення в огляді літератури, необхідно вказати у списку використаної літератури. Список використаної літератури оформлюється за абеткою авторів згідно з бібліографічними вимогами (ДСТУ 8302:2015).

3. Власні дослідження (70-75% від загального обсягу роботи)

Розділ «Власні дослідження» є основою курсової роботи, найбільш важливим і тому найбільш об'ємним і повинен складати 15-20 сторінок друкованого тексту.

Складається розділ із ряду самостійних підрозділів: матеріали і методики проведення досліджень; характеристика господарства, закладу, установи, де проводились дослідження; окремі підрозділи щодо детального викладення отриманих результатів досліджень, їх обговорення.

3.1. Матеріали і методи досліджень (1-2 стор)

Розділ слід розпочати таким текстом: ***«Курсова робота за темою «…» виконувалася в умовах (назва ветеринарного закладу….) під час проходження переддипломної практики в період з …. по ….. 20… року».*** Описують використаний у курсовій роботі матеріал (види тварин), конкретні методики та методи досліджень з посиланням на авторів, схеми проведених дослідів тощо.

Слід пам'ятати, що результати наукових досліджень багато в чому залежать від вибору методик, ступеня їх освоєння і точності виконання,

вірно складених схем дослідів. Тому методи досліджень треба підбирати сучасні, з урахуванням можливості їх використання в конкретних умовах. В цьому розділі вказують також методи застосування лікувальних і профілактичних заходів, а також контролю їх ефективності.

3.2. Результати власних досліджень

Розділ може складатися із окремих підрозділів. У цих підрозділах має бути проведена систематизація і детальне викладення результатів проведених експериментальних досліджень і спостережень. Матеріал викладають у вигляді тексту, ілюстрованого таблицями, графіками, фотографіями тощо, що документують та підтверджують результатами проведеної роботи.

Ілюстрації повинні мати підписи під малюнками та порядкові номери. Кількість ілюстрацій має бути достатньою для пояснення тексту. Їх розміщують безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Доречно розміщувати отриманий при дослідженнях цифровий матеріал у компактних таблицях.

Підрозділи власних досліджень

3.2. 1. Характеристика господарства (району, міста, зони обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини або приватної ветеринарної клініки) та його ветеринарно-санітарного стану.

В цьому розділі необхідно визначити географічне розміщення господарства (лікарні або клініки), зазначити адресу, зону обслуговування для великих міст, зазначити керівника, можливо дату створення клініки та терміни її функціонування.

Для фермерського с/г господарства висвітлити напрямок його діяльності, фінансовий стан, розподіл земельних угідь, наявність тварин за видом, віком, статтю, породним складом. Навести показники вгодованості, продуктивності, одержання приплоду та збереженості молодняку. Вказати спосіб утримання поголів’я, його розміщення, наявність профілакторіїв, пологових відділень, їх підготовленість до функціонування. Визначити рівень годівлі, збалансованість раціону, стан підготовки кормів до згодовування, контроль за якістю кормів, умови їх збереження тощо.

Для приватної чи державної міської клініки описати штат ветеринарних спеуіалістів, детальне оснащення клініки, особливо для діагностики та спроможності надавати умови для лікування інфекційно

хворих тварин. Також показати, які послуги надає клініка. У цьому розділі показати потужність роботи клініки через зазначення кількості щоденного прийому, кількості надходження тварин за рік, а також проаналізувати види тварин, кількість і види захворювань, зокрема інфекційних, показати їх питому вагу серед інших видів патологій.

При з'ясуванні ветеринарно-санітарного стану адміністративного району необхідно надати загальну характеристику району з урахуванням топографічних і ґрунтово-кліматичних особливостей території, кількості громадянських та фермерських господарств і їх спеціалізації в галузі тваринництва та рослинництва. Вказати основні виробничі показники в тваринницькій галузі, наявність поголів'я тварин за видами і віковими групами у громадських, фермерських та приватних господарствах населення, шляхи комплектування господарств тваринами, основні породи тварин, господарські зв'язки з іншими районами, областями і державами.

У цьому розділі аналізуються питання щодо забезпечення району ветеринарними фахівцями, їх кількості, посадах, рівні освіти. Наявності і стану ветеринарних об'єктів (лікарень, аптек, лабораторій, ізоляторів, карантинних приміщень, забійних пунктів, санпропускників, дезбар'єрів). Наявності та стану обладнаних гноєсховищ, худобомогильників, біотермічних ям, утильзаводів, виконання ветеринарно-санітарних вимог щодо знезараження гною тощо.

Необхідно подати матеріали щодо розповсюдження інфекційних хвороб у господарстві (районі, зоні обслуговування лікарні ветеринарної медицини або приватної ветеринарної клініки) за останні 3-5 років. Інформацію з цих питань можна отримати із журналу для реєстрації хворих тварин (форма № 1-вет.), журналу реєстрації проведених протиепізоотичних заходів (форма №2-вет.), журналу реєстрації епізоотичного стану району (форма № 3-вет.) та інших документів офіційного обліку у господарстві або у районному управлінні державному ветеринарної медицини (приватній ветеринарній клініці).

Узагальнюючи матеріали цього розділу необхідно висвітлити питання щодо благополуччя з інфекційних хвороб господарства та сусідніх населених пунктів у ретроспективі, стан діагностики захворювання, а також виконання оздоровчих ветеринарно-санітарних заходів. Якщо господарство було неблагополучне, особливо щодо хронічних інфекційних захворювань, необхідно проаналізувати результати систематичних діагностичних досліджень, особливо прижиттєвої діагностики туберкульозу, лейкозу, сапу тощо, умови

ізоляції хворих тварин, проведення дезінфекції тваринницьких і інших об'єктів.

Поряд з текстовою формою висвітлення інформації, цифрові дані необхідно проілюструвати у формі таблиць, діаграм.

3.2.2. Епізоотологічний аналіз інфекційного захворювання за останні 2-3 роки

Необхідно з'ясувати епізоотологічні особливості хвороби за видами тварин, віковим складом, породною та статевою залежністю, реєстрацію цих особливостей по місяцях (для гострих захворювань по днях), при хронічних захворювань – по роках. Визначити шляхи занесення збудника інфекції та його поширення, фактори передачі, а також інші епізоотологічні особливості перебігу захворювання.

Підрозділ розпочати з аналізу виникнення випадків та питомої ваги вибраного інфекційного захворювання серед інших інфекційних патологій, можливо показати тенденцію прояву вибраної інфекції за останні 2-3 роки. У цьому підрозділі доцільно показати аналіз епізоотологіччних показників (видові, вікові, сезонні, породні особливості прояву вибраного захворювання), представивши дані в таблицях, графіках чи в діаграмах. Пояснення поданих результатів надавати після наведення таблиць.

Наприклад: *«Як показали наведені дані в таблиці 2, каліцивірусна інфекція у котів реєструється щорічно з тенденцією до збільшення інтенсивності її прояву. Так у 2022 році її питома вага серед інфекційної патології слала 18% випадків, а у 20223 році- ....% випадків».*

Як приклад, можна ознайомитися з науковим стилем та методикою викладення наукових результатів у наукових статтях на ветеринарну тематику на просторах Інтернету з використанням так званих текстових
«наукових кліше».

3.2.3. Аналіз форм і перебігів інфекцйної хвороби за останні 2-3 роки та характеристика конкретного випадку (випадків) інфекційної хвороби під час проходження виробничої практики

Підрозділ доцільно розпочати з аналізу форм і проявів інфекційного захворювання за останній період в роках, показати їх кількість у відсотках, зазначити тенденцію до збільшення чи зменшення. Дані представити у таблицях або у діаграмах з їх описом.

Характеристика конкретного випадку інфекційної хвороби (у разі наявності інфекційних хвороб).

При постановці діагнозу необхідно використовувати комплексний метод діагностики інфекційних хвороб тварин з обов'язковим урахування епізоотологічних даних, клінічних ознак хвороби, патолого-анатомічних показників, результатів спеціальних прижиттєвих (алергічних, гематологічних) і посмертних лабораторних досліджень (бактеріологічних, вірусологічних, серологічних, токсикологічних тощо).

Детально описати клінічну картину хвороби з урахуванням результатів клінічного дослідження різних системи і органів хворих тварин, а саме температури тіла, показників пульсу та дихання, дослідження слизових оболонок, лімфатичних вузлів, консистенції і зовнішнього вигляду слизу, сечі, фекалій, молока. Обов'язково враховують результати прижиттєвих алергічних (туберкулінізація тощо) та гематологічних лабораторних досліджень.

3.2.4.Особливості діагностики інфекційного захворювання в умовах місця проходження виробничої практики

Необхідно надати дані патологоанатомічного розтину трупу у випадку загибелі або вимушеного забою тварини з діагностичною метою, вказати порядок відбору патологічного матеріалу для проведення подальших лабораторних досліджень.

У підрозділі описати, які методи лабораторної діагностики застосовували для підтвердження остаточного діагнозу. Можливо детальніше описати методики, в яких брали участь.

Як приклад, можна ознайомитися з науковим стилем та методикою викладення наукових результатів у наукових статтях на ветеринарну тематику на просторах Інтернету з використанням так званих текстових «наукових кліше».

3.2.5. Аналіз лікувальних заходів та схем

У випадку лікування хворих тварин необхідно надати схему застосування лікарських препаратів і речовин, з урахуванням використання методів специфічної, неспецифічної, симптоматичної та хіміотерапії. При цьому визначаються найефективніші методи та схеми лікування, надається стисла характеристика застосованих біологічних, хіміотерапевтичних і симптоматичних препаратів, їх доза, кратність та шляхи введення тощо.

У підрозділі описати та проаналізувати діючу лікувальну схему клініки. Привести аргументи її ефективності. Описати, що ви замінили та які препарати рекомендували, огрунтувавши доцільтність їх заміни. Таким чином ви описуєте нову запропоновану вами схему теріпаї. Також потрібно показати еіективність її застосування черех представлення результатів лікування через тривалість хвороби, терміни зникнення клінічних ознак, випадки загибелі під час лікування, наявність і термін підвищеної температури, тощо.

Як приклад, можна ознайомитися з науковим стилем та методикою викладення наукових результатів у наукових статтях на ветеринарну тематику на просторах Інтернету з використанням так званих текстових
«наукових кліше».

3.2.6.Аналіз виконання загальних та спеціальних заходів з профілактики захворювання

В цьому розділі необхідно детально проаналізувати та описати загальні і спеціальні заходи, які проводять у господарстві (районі, місті, зоні обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини або приватної ветеринарної клініки) щодо профілактики конкретної інфекційної хвороби.

А. Заходи загальної профілактики інфекційних хвороб передбачають:

- запобігання занесення збудників інфекційних захворювань при завезенні тварин в господарство (район, місто), в тому числі із-за кордону;
- дотримання ветеринарно-санітарних вимог при транспортуванні і перегонах тварин, заготівлі, зберіганні, перевезенні сировини тваринного походження;
- закритий режим роботи господарства, огородження ферм, обладнання санпропускників і дезбар'єрів;
- дотримання оптимальних умов годівлі, догляду, утримання, експлуатації тварин;
- прибирання та знезараження гною і трупів;
- профілактична дезінфекція, дезінсекція та дератизація;

- забезпечення працівників тваринництва спецодягом і взуттям, мийними та дезінфекційними засобами;

- дезінфекція спецодягу та взуття, транспортних засобів, тари тощо;

- ветеринарно-санітарний нагляд на підприємствах м'ясо-молочної і переробної промисловості, за торгівлею тваринами та продуктами тваринництва;

- ветеринарно-санітарний нагляд на виставках тварин; - ветеринарнопросвітницька робота серед населення.

Б. Специфічна профілактика інфекційних хвороб передбачає:

- спеціальні діагностичні дослідження (алергічні, серологічні,

бактеріологічні);

- лікувально-профілактичні обробки тварин із застосуванням

антибактеріальних препаратів (антибіотики, сульфаніламіди, нітрофурани тощо);

- активну і пасивну імунізацію тварин (застосування вакцин, сироваток, імуноглобулінів тощо).

При аналізі заходів профілактики інфекційної хвороби у господарстві (районі, місті, зоні обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини або приватної ветеринарної клініки) необхідно детально висвітлити об'єми проведеної профілактичної роботи, порядок її виконання, відзначити позитивні сторони та недоліки у її здійсненні. Якщо окремі заходи профілактики хвороби не проводяться або їх виконують не задовільно, то такі факти потрібно вказати.

Проводячи аналіз і даючи характеристику профілактичній роботі, більшу увагу слід сконцентрувати на основних заходах, які скеровані на провідні ланки епізоотичного процесу даної конкретної інфекції.

Наприклад: в курсовій роботі щодо профілактики сказу слід широко описати роботу щодо боротьби з безпритульними тваринами, зменшення численності популяції червоної лисиці, вакцинації диких тварин та тварин сприйнятливих видів проти цього захворювання. Описуючи заходи профілактики туберкульозу або бруцельозу у тварин необхідно докладно вивчити та описати, що зроблено для попередження занесення збудників інфекцій в господарство (район, місто, зону обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини),

ситуацію щодо виконання профілактичних діагностичних досліджень тварин на бруцельоз або туберкульоз.

В роботі потрібно надати цифрові дані (у вигляді таблиці) за останні 3-5 роки щодо запланованих та виконаних заходів специфічної профілактики хвороби (щеплення, діагностичні дослідження, лікувально-профілактичні обробки) і зробити їх аналіз. Якщо спостерігається велика різниця в сторону збільшення або зменшення показників, то потрібно дати пояснення цьому явищу.

Слід описати, які лікувально-профілактичні та діагностичні біопрепарати використовували, надати їх стислі характеристики. Також необхідно описати отриманий під час виробної практики дослід роботи щодо організації та проведення профілактичних заходів (масових щеплень, діагностичних досліджень тварин, дезінфекції і дератизації, знезараження трупів тощо).

2.3.Обговорення результатів власних досліджень

В цьому розділі студент магістратури описує детальний аналіз отриманих результатів досліджень, порівнює їх із обробленими даними літератури.

4. Висновки та пропозиції виробництву

Зміст висновків повинен відповідати матеріалам, поданим у курсовій роботі. У висновках можна надати щось позитивне або негативне, констатувати нову якість, явище тощо. Висновки викладають у стверджувальній формі. Обґрунтованість та переконливість висновків бажано підтверджувати цифровими даними. **Формувати висновки потрібно без емоційного забарвлення, коротко і впевнено. Висновки слід пронумерувати.**

Пропозиції виробництву повинні логічно витікати з фактично отриманого матеріалу та бути прийнятними для впровадження у конкретному господарстві (районі, місті, зоні обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини або приватної ветеринарної клініки). **Пропозиції слід номерувати.**

5. Список використаної літератури

Список повинен містити літературні джерела, які використані при написанні курсової роботи. Список оформлюють згідно з бібліографічними вимогами (наведені нище). Розміщують

першоджерела в алфавітному порядку. Як правило, спочатку вказують вітчизняні, а потім іноземні публікації.

Можуть бути використані періодичні фахові видання, навчальні посібники, підручники, наукові статті, журнали, праці університетів, інформаційні листки, інструкції, автореферати, реферативні журнали, постанови, монографії, дані мережі Internet тощо.

При використанні інструкцій на проведення профілактичних щеплень, дезінфекції, дератизації, туберкулінізації, малеїнізації тощо необхідно вказати їх назву, рік затвердження відповідними установами державної ветеринарної медицини.

Список літератури

Складається здобувачем за його вибором з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Приклади бібліографічних описів для списку використаних джерел:

Опис книги з одним автором:

Мухін М. І. Педагогічні погляди і освітня діяльність Х. Д. Алчевської. Київ,
1979. 184 с. Коннов О. Ф. Історична динаміка художнього стилю : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. 187 с.

Опис книги з двома авторами:

Бантишев О. Ф., Селюк А. В. Пастка для еліти. Київ, 2004. 290 с. Галунько В. В., Милько В. І. Людина і держава : монографія. Київ, 2014. 158с. *Опис книги з трьома авторами:*

Павленко, І. І. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. / І. І. Павленко, О. В. Варяниченко, Н. А. Навроцька. — К.: ЦУЛ, 2012. — 256 с.

Опис книги з чотирма та більше авторами (за необхідності в області заголовку перелічуються всі автори):

Управління сучасним офісом (офіс-менеджмент) : навч. посіб. / С. П. Шевчук, В. А. Скороходов, В. М. Жуковська та ін. — К. : ЦУЛ, 2010. — 184 с.

Опис книги без зазначення автора (організація як автор або колективний автор):

Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ: Консультант, 2008. 350 с. Естетична освіта педагога : колективна монографія. Київ, 2015. 172 с.

Опис перекладеної з іншої мови книги (один автор):

Мишкін, Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків :
підручник / Ф. С. Мишкін ; пер. з англ. С. Панчишина. — К. : Основи, 1998. – 963 с.

Опис книги on-line:

Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Загальне документознавство. URL : https://textbook.com.ua/dokumentoznavstvo/1473445811 (дата звернення: 26.09.2017).

Опис дисертації:

Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. … доктора фіз.мат. наук : 01.03.02. Київ, 2005. 276 с.

Опис автореферату:

Лисак, В. Ю. Організаційно-економічні засади використання персоналу підприємств харчової промисловості : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка управління підприємствами» / Лисак Володимир Юрійович ; НУХТ. — К., 2012. — 18 с.

Опис довідника:

Середняцька Г. В. Історія України. Універсальний довідник для школярів та абітурієнтів. Опорні конспекти : довідник. Київ, 2017. 272 с. Опис словника Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ, 2005. 1728 с.

Опис збірника статей:

Культурна спадщина Слобожанщини : зб. наук.-попул. ст. Харків, 2010. Вип.
23. 228 с. або Культурна спадщина Слобожанщини. Харків, 2010. Вип.
23. 228 с. *Опис статті зі збірника:*

Урсу Д. П. Историография как точная наука // Харків. історіогр. зб. 2010. Вип. 10. С. 99–125. або Урсу Д. П. Историография как точная наука. Харківський історіографічний збірник. 2010. Вип. 10. С. 99–125.

Опис статті зі збірника on-line:

Іващенко В. Л. Когнітивне термінознавство: перспективи розвитку // Термінологічний вісник 2011. Вип. 1. С. 47–54. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/terv_2011_1_7 (дата звернення: 26.09.2017).

Опис статті з журналу (за необхідності в області заголовку перелічуються всі автори):

Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. Вища школа. 2017. № 5–6. С. 48–55.

Опис статті з журналу on-line:

Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі // Бібл. вісн. 2016. № 4. С. 8–12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення:
26.09.2017).

Опис матеріалів конференції:

1.Етико-естетична традиція у вітчизняній культурі : VII Всеукраїнська студентська науковопрактична конференція з міжнародною участю, Київ, 23 листоп. 2017 р. Київ. 127 с.

2.Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників "Молодь України і аграрна реформа", (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.). Харків : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. 167 с.

Опис доповіді з матеріалів конференції (за необхідності в області заголовку перелічуються всі автори):

1. Пашков, А. П. Природно-заповідний фонд в Києві, Україні та світі / А. П. Пашков // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України : матеріали наук.-практ. конф., 21-22 квіт. 2011 р., м. Полтава / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. — Полтава : Астрая, 2011. — С. 155-156.

3.Krasnopyorova A. P., Yuhno G. D., Sytnik O. Y., Efimova N. V. The sorption of long-living radionuclides 90Sr and 137Cs by natural polysaccharides // Theoretical and experimental studies of interfacial phenomena and technological applications : Proceedings of X Ukraine-Polish Symposium, 26–30 Sept., Lviv. Uzlissia. Part 1. Lviv, 2006. P. 177—181.

Опис окремих тез зі збірника тез доповідей (з необхідності в області заголовку перелічуються всі автори):

1. Yurchenko O. I. β-Diketonates of metals as possible standard mixture models for atomic-spectrum and physicochemical methods of analysis // Analytical chemistry and chemical analysis : Internat. conf., 12–18 sept. 2005. : abstr. Kiev, 2005. P. 405.

2. Юрченко О. И., Юрченко Л. А., Титова Н. П. β–дикетонаты металлов как стандартные образцы в химическом анализе // Хімічна метрологія : проблеми забезпечення єдності вимірювань : I наук.-практ. конф., 19–23 листоп. 2001 р. : тези доп. Київ, 2001. С. 43—46.

3. Савченко Т. И., Силин А. В., Коваленко С. Н., Черных В. П. Синтез новых 5H-пиразоло[4,3- c]хинолинов // XX Українська конференція з органічної хімії, присвячена 75-річчю з дня народження

академіка О. В. Богатського, 20–24 верес. 2004 р. : тези доп. Одеса, 2004. С. 560.

Приклади:

1. Комплексна система заходів профілактики і боротьби з респіраторними і шлунково-кишковими хворобами свиней в сучасних умовах виробництва / В. О. Головко та ін. *Проблеми зооінженерії та вет. медицини* : зб. наук. праць ХДЗВА. Харків, 2018. Вип. 35, Ч. 2, Т.3. С. 20-27.

2. Епізоотологічний моніторинг цирковірусної, парвовірусної інфекцій і репродуктивно-респіраторного синдрому свиней на території південносхідного регіону України / Р. В. Северин та ін. *Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування* : науково-практичний журнал. Харків, 2019. № 3. С. 83-89. doi: 10.31890/vttp.2019.03.13.

3. Пономаренко Г. В. Особливості поширення захворювання на дерматофітози серед свійських собак і котів міста Харкова. *Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування* : науково-практичний журнал. Харків, 2019. № 3. С. 194-200. doi: 10.31890/vttp.2019.03.26.

6.Додатки.

В цьому розділі розміщують документи, що підтверджують виконання роботи. Необхідно надати ксерокопії документів.

Необхідні копії наступних документів:

- план протиепізоотичних профілактичних заходів у конкретному господарстві (районі, місті, зоні обслуговування державної лікарні ветеринарної медицини);
- епізоотична мапа району (якщо необхідна);
- акти епізоотологічного та ветеринарно-санітарного обстежень

господарства;

- експертизи досліджень лабораторій ветеринарної медицини;

- акти про проведені вакцинацій, діагностичних досліджень

тварин, дезінфекції, дератизації тощо;

- протоколи патологоанатомічного розтину трупів, або тварин, вимушено забитих з діагностичною метою.

Бажано надати фотографії, які ілюструють вашу роботу, описану в курсовій роботі. Фото повинні бути прономеровані та відповідно підписані. Кожен додаток починають з нової сторінки, на якій зверху вказують - «Додаток» та його позначення, тобто послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Ґ, Є, І, О, Ч, Ь.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія : підручник. Київ : Вища освіта, 2002. 703 с. 2. Загальна епізоотологія : підручник / Б. М. Ярчук та ін. ; за ред. Б. М. Ярчука, Л. Є. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 656 с.

3. Практикум із загальної епізоотології / Б. М. Ярчук та ін. ; за ред. Б. М. Ярчука. Біла Церква, 1999. 168 с.

4. Інфекційні хвороби птиці : навчальний посібник / Л. Є.Корнієнко та ін. ; за ред. Л. Є. Корнієнка. Херсон : Грінь Д. С., 2012. 528 с.

5. Інфекційні хвороби овець та кіз : навчальний посібник / О. А. Ткаченко та ін. Житомир : Полісся, 2012. 372 с. 6. Хвороби свиней : навчальний посібник / В. І. Левченко та ін. ; за ред. В. І. Левченка і І. В. Панченка. Біла Церква, 2005. 168 с.

7. Злонкевич Я., Олексюк І., Кравців Ю. Інфекційні хвороби коней : навчальний посібник. Львів, 2006. 204 с. 8. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин : монографія / В. П. Литвин ; за ред. В. П. Литвина, Л. Є. Корнієнка. Біла Церква, 2002. 368 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний біотехнологічний університет

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра епізоотології та мікробіології

Курсова робота

ПОШИРЕННЯ, ЗАХОДИ БОРОТЬБИ ТА ПРОФІЛАКТИКИ КАЛІЦИВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ КОТІВ У ЗОНІ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПВК «МЕНЬШИЙ БРАТ» У М. ХАРКОВІ

Виконавець

Фоміна О.С. 5 курс, 5

прізвище, ініціали, курс, група

_____

підпис

Перевірила:

доцент Гонтарь А.М.

посада, прізвище, ініціали,

Харків – 2024

Додаток 2

Структура курсової роботи

Стор.

ВСТУП
2. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ
2.1. Висновок з огляду літератури
3. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
3.1. Матеріали і методи досліджень
3.2. Результати власних досліджень
3.2.1Характеристика місця виконання роботи та досліджень
3.2.2.Епізоотологічний аналіз інфекційного захворювання
3.2.3.Аналіз форм і перебігів інфекцйної хвороби
3.2.4. Особливості діагностики інфекційного захворювання
3.2.5.Аналіз лікувальних заходів та схем
3.2.6. *Інші підрозділи для розкриття теми……* 3.2.7.
……
3.3.Обговорення результатів власних досліджень

4.ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

5.СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
6.ДОДАТКИ

Додаток 3

Орієнтовна тематика курсових робіт

---

1. Профілактика та ліквідація сальмонельозу поросят.
2. Заходи з ліквідації туберкульозу великої рогатої худоби.
3. Оздоровлення певного господарства, неблагополучного щодо лейкозу великої рогатої худоби.
4. Епізоотологія та заходи боротьби з …(одного із захворювань собак).
5. Діагностика, лікування та профілактика чуми м’ясоїдних у зоні обслуговування приватної ветеринарної клініки.
6. Ліквідація коліентеротоксемії.
7. Епізоотологія, діагностика і заходи боротьби зі сказом.
8. Епізоотологія, діагностика, заходи боротьби і профілактика ….. (одного із захворювань котів)
9. Аналіз епізоотичної ситуації, діагностика, лікування та профілактика парвовірусної інфекції собак (чуми собак; аденовірозу собак; лептоспірозу собак; бореліозу Лайма собак; панлейкопенії котів; каліцівірозу котів; ринотрахеїту котів; хламідіозу котів).
10. Епізоотична ситуація з лейкозу великої рогатої худоби та аналіз заходів щодо його ліквідації.
11. Епізоотологія, діагностика та заходи боротьби з алеутською хворобою норок (псевдомонозом; ботулізмом; вірусним ентеритом).
12. Організація і проведення профілактичних і протиепізоотичних заходів у свинарських (птахівничих) господарствах промислового типу.

13. Профілактичні заходи в господарстві, благополучному щодо інфекційних хвороб.

14. Особливості профілактичних і протиепізоотичних заходів на птахофабриці.

15. Порівняльна ефективність застосування різних схем і методів лікування хворих тварин за окремих інфекційних хвороб.

16. Способи дезінфекції різних об’єктів, їх порівняльна ефективність.

17. Ефективність застосування живих та інактивованих вакцин у випадку конкретного інфекційного захворювання.

18. Аналіз діагностичних методів та оздоровчих заходів за ліквідації інфекційного ларинготрахеїту курей.

19. Аналіз діагностичних методів та оздоровчих заходів у разі ліквідації міксоматозу (вірусної геморагічної хвороби; пастерельозу) кролів.

20. Аналіз діагностичних методів та оздоровчих заходів у разі ліквідації грипу курей.

21. Аналіз діагностичних методів та оздоровчих заходів під час ліквідації інфекційного гепатиту каченят (чуми качок; інфекційного синуситу качок).

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Укладачі:

Северин Раїса Василівна,
Гонтарь Алла Михайлівна,
Савенко Микола Миколайович,
Іванченко Ірина Михайлівна
Штагер Галина Миколаївна,

Формат 60х84/16.
Гарнітура Times Nes Roman
Папір для цифрового друку.
Друк ризографічний
1,5 ум. друк. арк.
Тираж .
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських,44